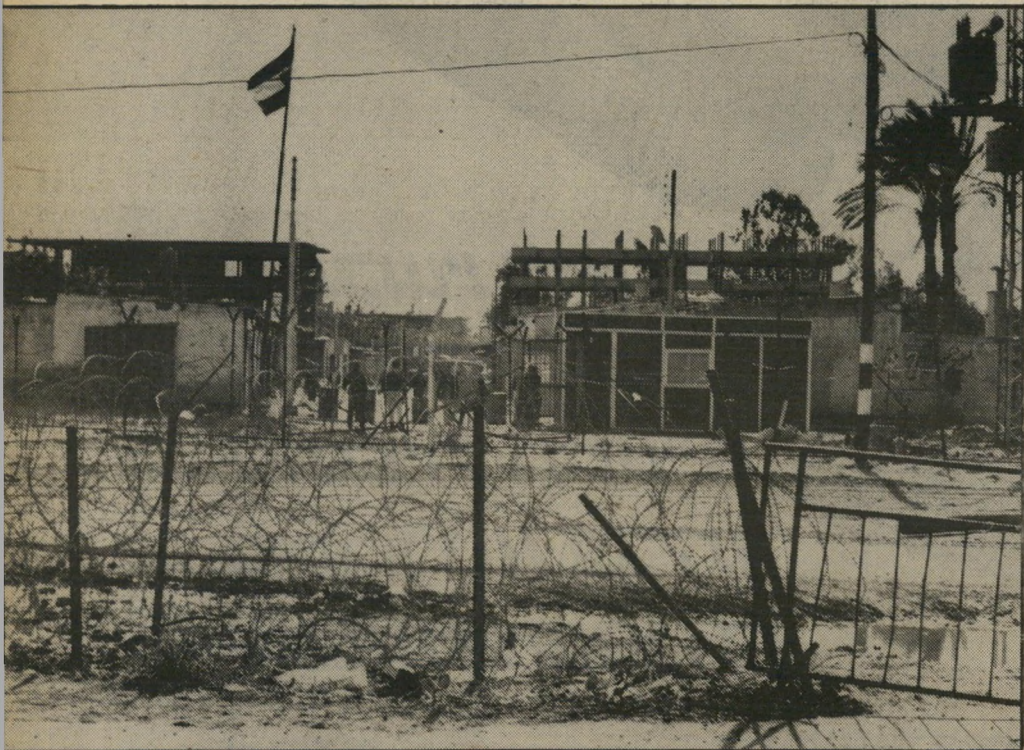

רפיח: מבט לישראל
 עומד ליד גדר הגבול העוברת באמצע העיר רפיח, חזיר מצרי של העיר. הגדר נמשכת לאורך שני קילומטרים לכיוון הים, ולאורך 300 קילומטרים לכיוון השני ומביט על המשך הרחוב הנמצא בצד הישראלי של העיר.

רפיח: מבט למצריים
 מן הצד השני, כשברקע נראה הרחוב החצוי הנמצא אוחו בצד המצרי של רפיח. בגדר ישנו שערי-ברזל קטן ודרכו עוברים יוסיים כמה עשרות פועלים הגרים בצד המצרי של העיר ועובדים בישראל.

עברנו ליד ואדי אל-עריש, עם יע-רות הדקלים המשגעים המשתרעים לאורך קילומטרים והחוף הנהדר. השתעשעתי לרגע ברעיון, מה היה קורה אילו הרצל היה מקבל את הצעת הבריטים, ומקים את מדינת היהודים במקום זה. האם היה עם ישראל הופך לעם של בדווים נודדים ושקטים? עם שאינו מחפש מילחמות, אלא עסוק בגידוד תמריים ובהברחת חשיש דרך הים?

לפני שנפרדנו ממצריים, החל-טנו לערוך ביקור של סקרנות ואי-רוחה בעיר רפיח, שחלקה חור-לי מצריים וחלקה השני נשאר ברצון עת עזה. תחת הכיבוש הישראלי, החלק המצרי של העיר אינו גדול. גוענו לרחוב רחב. חנויות רבות היו פתוחות וילדים קטנים שיחקו בכדור בין המידרכות. מפעם לפעם נראה שלט, או תמרות המתקופה הישראלית. ולצידו כתובת מצויינת בכתב-יד על קיר: "רפיח שייכת לפלסטין הערבית".

לאט לאט, ככל שהתקרמנו ברחוב, הידלדל מיספר החנויות הפתוחות. הרחוב נעשה שומם. בקצהו נמצא הגבול. עמדנו לידו, צו-פנים לעבר הצד השני, העפת מבט למעלה וראיתי ארבעה דגלים מתי

כזה. בתוך כל הנשים המבוגרות בלבוש המסורתי, הכחנו בצעירה יפה ומאופרת, לבושה גם היא בשחור. הוצאתי את המצלמה וכירי קשתי לצלם את חבורת הנשים. הן דווקא הסכימו ברצון, אך פת-אום, כאילו משום מקום, צץ בחור צעיר, חמור סבר, שביקש ממני לא לצלם.

התקרבה שעת הצהריים, ואנו התחלנו לזוז לכיוון ישראל. עברנו שוב דרך חוף הים, על החוף היב-חנו במיבנה חדש, הממוקם ממש מטרים ספורים מקו המים. נסענו לשם והסתבר שבונים שם עכשיו מוטל חדש לפי תוכנון גרמני. העבודה היתה בשיאה. בצד אחד עבד בולדווז גדול וניקה את השטח, ובפנים עבדו פועלים רבים בקצב מהיר, מנהלי-העבודה טען שפתיחת המוטל מתוכננת ל-24 באפריל, ומה שלא יהיה, הם מתי-כוונים לגמור את העבודה עד אז. תמתי על הקביעה החד-משמעית הזאת. הבניין לא נראה כמשהו שעומד לעמוד בתוך הודש. אורי-אבנרי הסביר שדווקא במצריים, כשנקבע תאריך הם עומדים בו, בעייה של כוח-עבודה אינה קיימת, כי כוח העבודה זול ביותר ומצוי בשפע.

ופתח את שער הברזל לרווחה והזמין אותנו בחיוך להיכנס. בפנים המראה שונה לחלוטין. הבית צבוע בלבן ומשקופי הדלתות והחלונות צבועים תכלת. משני צידי השביל, שהוליך אל המירפסת, ניגת גרניו-מים אדומים פורחים, ועץ ירוק הטיל צל על הכניסה לבית. ילדה קטנה עמדה בחצר ולטשה בנו זוג עיניים שחורות מסוקרנות. אשה סימפטיה יצאה מפתח הבית, ובלי היסוס רב הזמינה אותנו להי-כנס פנימה לתה. לא היה לנו זמן רב, לכן הודינו באדיבות ויצאנו משם.

כל מה שקשור לרשות הכלל אינו זוכה בתשומת לב מיוחדת, אבל הבתים הפרטיים, מסתבר, מטופחים ונעימים ביותר.

עם של בדווים ומבריחי חשיש

ברחוב הראשי ראינו התקה-רות של נשים בשחור עם רעלות על הפנים. הסתבר שזהו בית הכולבו הגדול של העיר. נכני-סנו פנימה. עשרות נשים עמדו שם, בודקות מטרים ארוכים של בד. כמו מכירה מיוחדת או משהו

איש על אופניים, האט, נעץ בנו מבט שני, חייך חיוך רחב, וצעק לעבר אורי אבנרי: "מה נשמע, יה לכולם שאנחנו ישראלים, ומבטי-הסקרנות גברו. הרבה חיוכים נש-לחו לעברנו, כמה אנשים אמרו שלום בעברית, כמה סיפרו שוב על תקופת עבודה בארץ. כולם הסכימו להצטלם ברצון.

יצאנו לסיבוב ברגל במרכז ה-עיר. קשה לומר שזכרתי את העיר מקודם. מכיון שביקרתי בה פעם אחת בלבד לפני שנים רבות. אך אורי אבנרי העיר שהעיר התפתחה בצורה בלתי-רגילה. ובאמת נראה כאילו בכל מקום בונים. מאחרי-הכיכר המרכזית, ליד המיסגד ה-גדול, הכחנו בשלושה בניינים גדולים חדשים. בניינים חדישים ומודרניים, בעלי צביון מיוחד עדין, בנויים מאבן לבנה משולבת בלבנים אדומות. זוהי האוניברסיטה של העיר, הנקראת אוניבר-סיטת התעלה. הכבישים בעיר לא משובחים ביותר, וברחוב שלפני האוניברסיטה החדישה עדיין נוס-עים עם חמור ונגלה, הרבה אבק ברחובות, הרבה ליכלוך, אך יש בזה איזשהו יופי מיוחד, דווקא בשילוב הזה של מודרני ומסורתי, של מירח ומערב.

הסתובבנו ברחובות. רוב הנשים לבושות בגדים מסורתיים. שמלות שחורות עם רעלות על הפנים, והגברים גם הם לבושים רובם בגלאביות מצבעים שונים. אך מ-פעם לפעם חלפה על פנינו צעירה בלבוש אלגנטי, כשהיא מרחפת על פני הסימטות הבתלי סלולות. הלכנו בסימטה קטנה. את הבתים מסתירות גידרות בטון. איי-אפשר לראות מה קורה בפנים. מפעם לפעם מצץ ענף של עץ מבעד לגדר האפורה. נראה כאילו אין כלום מאחרי הגדר.

אחרינו צעד אדם קשיש במדי צבא. הוא הלך במהירות, עבר אותנו ופתח שער קטן בגדר הב-טון. לא יכולנו לעמוד בפיתוי, והצצנו פנימה. איש הבחין בנו

בחוף-הים של אכזיב, ואין בעצם שום סיבה מדוע לא לעשות זאת מכיון השני, ולנסוע לחוף המשגע של אל-עריש, ולבלות שם את חופשת סוף-השבוע.

בבוקר התעוררתי למראה נהדר של חוף-הים עם הדקלים הרבים והחול הוהוב והנקי שנצץ בשמש של יום חדש במצריים.

קבצנו עב צאלח ומוחמד בי-והצי בבוקר. ירדנו לאכול ארוחת-בוקר — קפה שחור אומנם לא היה להם אבל לעומת זאת היו שם פיתות חמה סריות ישר מן ה-תנור. על קירות המיסעדה היו תלוים פלאקטים של אתרי תירות ממצריים, ופלאקט אחד גדול ויפה ובו ציור של שתי צעירות ותחתן הכתובת: "מצריים וסודאן אחיות". בחוף היתה שמש שמיים כחולים, ורוח עברה על פני צמרות ה-דקלים.

צאלח הגיע בזמן. לא האמנתי. למדתי במצריים שהזמן הוא דבר מאד לאיקבוע, וחיכיתי לאיחור, נסענו למרכז העיר, ירדנו מה-מונית וקודם כל חיפשנו מקום שבו אפשר לשתות קפה שחור חזק. בכיכר המרכזית של אל-עריש, מול פלאקט גדול, שעליו היה מצוייר פעם דיוקן גדול של הנשיא סאדאת, ועכשיו נשאר ממנו רק הסנטר וחצי גבה, מצאנו בית-קפה מיוחד אימתי.

הרבה כיסאות-עץ משופשפים. שולחנות קטנים, לא נקיים במיוחד, והרבה הרבה טיפוסים שונים ומ-שונים בגלאביות ומיני תרבושים וסמרטוטים אחרים על הראש. אלה היו, כנראה, יושבי הקרנות של אל-עריש. ליד הקיר ישב חייל מצרי במדים, מתנדנד על הכיסא, כשמעליו ציור גדול של הנשיא מובארכ ומתחתיו הכתובת: "למצ-כשהתקרבונו למקום, מייד ננעצו בנו עיניים סקרניות של כל יושבי הקפה. שני מערביים כמונו היוו ללא ספק אטרקציה מעניינת. יש-כנו בחוף, כמו כולם, הזמנו קפה. בעודנו לוגמים ממנו, עבר במקום

גבול השלום
 הגבול בין מצריים וישראל. דגלים של שתי המדינות מתנופפים בצוותא וזה אולי מה שמסמל יותר מהכל את השלום הקיים ואת האפשרות לעבור בקלות רבה מצד אחד לצד השני, ממדינה אחת לשכנתה.